

slovenski čebelar

1 9 6 4

LETO LXVI

ŠT. 9

VSEBINA

Jože Rihar: Zatiranje krpelj na čebelah . . .	225
Edi Senegačnik: Jesenska opravila pred zanimljenjem	228
A. Kehrl: Moj način čebelarjenja — podlaga mojih čebelarskih uspehov (nadaljevanje) . . .	250
Janez Čokl: Dvojni jubilej Franca Skoberneta	254

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA

XX. mednarodni čebelarski kongres Apimondije. Cudež v čebelnjaku. Nova knjiga profesorja dr. Goetzeja. Ali umre čebela, ko piči? Kako prenaša čebelja zalega hlad	256
---	-----

NAŠA ORGANIZACIJA

Zagorski čebelarji so zborovali. Občni zbor čebelarskega društva za Maribor in okolico. Za dobro voljo	258
--	-----

PANJSKA KONČNICA KOT UVODNA VINJETA

Konjički škrebļajajo, ker voz'jo težko . . .

List izhaja vsakega 1. v mesecu. Člani, ki plačajo letno članarino 1000 din, ga prejemaajo zastonj. Izdaja ga Zveza čebelarskih društev za Slovenijo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 50, tiska CP Delo — obrat Triglavsko tiskarna v Ljubljani, ureja uredniški odbor: Valentin Benedičič, Ivan Majcen, Slavko Raič, Jože Rihar, Edi Senegačnik in Jožko Slander. Odgovorni urednik: Edi Senegačnik. Letna naročnina za nečlane 1200 din, za inozemstvo 1500 din. Posamezna številka na 32 straneh stane 140 din, na 16 straneh 70 din. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje članarino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. Isto velja za naročnino. Številka žiro-računa pri Narodni banki v Ljubljani, Miklošičeva cesta, 600-14/603-116

ZATIRANJE KRPLJEV NA ČEBELAH

JOZE RIHAR

Življenju na čebelah se je prilagodila muha *Braula coeca*, ki jo po navadi imenujemo »čebelja uš«. V resnici pa to ni uš, ki bi bila gostitelju kri, kar je značilno za uši. Zaradi svojega načina življenja je zgubila žuželka krila. Zadnji člen šestih nog je razširjen. Spremenjen je v glavniku podoben organ s 30 zobci in dvema blazinicama. S temi zobci se živalca lahko čvrsto oprime dlačic na čebeljem telesu in prižme k njenemu hitinastemu oklepu.

Odrasla uš je 1,5 mm dolga, velika je kot makovo zrno, rdečkastorjave barve. Samica odlaga bela, 0,75 mm dolga jajčeca na voščenih pokrovih mednih celic, a tudi na pokrovce zalege, na stene in dno celic. Redkeje je najti jajčeca v voščenem drobirju na dnu panja. Ličinka je dolga do 2 mm. Hodnike dela na notranji strani voščenih pokrovcev mednih celic. Hrani se z medom in s cvetnim prahom. Njene rove pod mednimi pokrovcami vidimo s prostim očesom kot tanke, bele črtice. Ličinka se zaprede na koncu svojega rova. Iz jajčeca se razvije odrasli krpelj v 21 dneh.

Odrasle uši živijo najrajši na maticah. Na eni sami matici so našteji do 200 živalic. Čebelar Bajt iz Zatoľmina je našel tako ušivo matico, da so jo popolnoma pokrivala in da je bila povsem rumena. O ušeh na maticah in čebelah so nam poročali tudi iz Zgornje Savinjske doline, Zasavja in doline ob Kolpi.

Krpelji živijo v panju vse leto, največkrat in v največjem številu pa jih opazimo v jeseni, ko družine zazimujemo. Zlasti jeseni se najrajši zadržujejo na matičjem oprsju. So zelo gibčne in sposobne, da preskočijo z ene na drugo čebelo. Na čebelah najdemo le po enega do treh krpeljev. Ušiva

matica je prikrajšana za hrano, ki ji jo odvzemajo uši. Krplji odjedajo matici mleček, s katerim jo v času zaleganja pitajo čebele. Lačna uš spleza v bližino čebeljih ust in jo tam žgečka z nožicami. Znameniti raziskovalec čebel Karl von Frisch pravi, da je v jeziku čebel to prošnja za hrano. Čebela se da pretentati in povrne iz medne golše med, ki ga posesa krpelj s čebelinega rilčka.

Zaradi slabše prehrane med letom matica manj zalega in je bolj okorna pri premikanju po satju. Pozimi in spomladi ušive matice pogosto poginejo. Ličinke krpljev delajo škodo tudi s tem, da poškodujejo medne pokrovce. Skozi odprtine sili zato vlaga in med se začne kvariti. Možno je tudi, da sodelujejo krplji pri prenašanju gnilobe in drugih bolezni. (Komarov, 1955).

Pri zaletavanju čebel iz panja v panj, pri naravnem rojenju in narejanju rojev, prestavljanju medenih in zaleženih satov, prevažanju, razpošiljanju matic in v podobnih primerih se krplji širijo iz panja v panj, iz uljnjaka v uljnjak.

Pri zatiranju krpljev moramo upoštevati zalego in odrasle živali. Zalego, tj. jajčeca, ličinke in bube krpljev uničujemo spomladi s tem, da do glavne paše sistematično odkrivamo medeno satje. Vsake 3—4 tedne odkrijemo medene sate z nožem, ki smo ga prej segreti v vreli vodi (Poltev, 1955).

Pri zatiranju krpljev na čebelah priporočajo kafro, naftalin, terpentino olje, tobačni dim, folbeks lističe, paradiklorbenzol, hojevo smolo. Najboljše sredstvo za borbo z odraslimi zajedavci so pare naftalina. Krplje zatiramo z naftalinom jeseni, ko je v družinah malo ali nič zalege. Ker utegne biti naftalin škodljiv tudi čebelam, moramo pred njegovo uporabo preizkusiti na treh družinah, kolikšna količina bo zanesljivo učinkovala. Na papir ali karton prenesemo naftalin enakomerno po vsej površini in ga porinemo zvečer pod sate na dno panja. Naftalin omami uši, da popadajo na podloženi papir. Zjutraj potegnemo papir iz panja in uši uničimo.

V eno ušivo družino nasujemo po 10, v drugo po 15, v tretjo po 20 g naftalina. Tako delamo tri večere zaporedoma. Tista količina, pri kateri so ostale čebele mirne in so popadali na papir domala vsi krplji že prvo noč, se je izkazala za najbolj primerno. Čez 10 dni zatiranje ponovimo. Preizkušeno dozo uporabljamo nato v ostalih družinah, kjer želimo uničiti odrasle krplje. Pri določanju doz je treba upoštevati, da naftalin v toplih nočeh hitro izhlapeva, a zelo počasi, ko se ohladi. Računati moramo tudi s tem, da plin slabše deluje, če se je gruča že stisnila.

Na poskusni postaji Zasavje smo 9. oktobra 1962 na stojišču Dolsko preizkusili naftalin, kafro, terpentino olje, folbeks lističe in tobačni dim. Ob 18. uri je kazal termometer 15° C, zjutraj ob 7. uri je bilo 8° C. Vsako sredstvo oziroma dozo smo uporabili na dveh družinah v nakladnih panjih. Pri naftalinu smo vzeli doze 20, 15 in 10, pri kafri 20, 15, 10, 5 gramov. Po navodilu Borcherta (Sodobno čebelarstvo, str. 423), smo namočili v terpentinovem olju krpo, jo oželi in položili na karton na dnu panja. Po navodilu Jordana (1954) smo uporabljali tobačni dim tako, da smo neprodušno zaprli vse odprtine panja in s kadilnikom 4—6-krat puhnilo v panjevo notranjost. Po dimljenju smo zaprli panju žrelo in ga čez 5 minut zopet odprli.

Primerjave kažejo, da so delovale na krplice pare naftalina in kafe v vseh dozah, saj smo na vseh podlagah našli zjutraj omamljene krplice. Največ, 76 po številu, jih je bilo v panju, v katerem je bilo natreseno 15 g kafe, najmanj — ena po številu — pa v panju, ki je dobil 20 g kafe. V vseh 14 družinah, kjer smo uporabili naftalin in kafro, so bile čebele zjutraj mirne in kot normalno v gručah, kakor v drugih panjih, kjer krplice nismo zatirali. Na dnu nismo našli nobene mrtve čebele. Prednje navajamo zato, ker je imel drugačne izkušnje čebelar Janžekovič (1954), ki je uporabil 7 odnosno 15 gramov naftalina v AŽ panjih. Naftalin je sicer deloval, a je neugodno vplival na čebele, saj je našel na dnu panjev dokaj mrtvic, čebele so se pa precej razburjale. Do te razlike je morda prišlo zato, ker ima nakladni panj v stropu možnost zračenja, medtem ko se AŽ panj zrači normalno le pri žrelu. Zato bi morda kazalo AŽ panjem čez noč nekoliko odpreti zadnja vrata, da bi mogli odhajati skozi vrata odvišni plini.

Glede zatiranja krplic s kafro in naftalinom bi mogli končno reči, da sta v našem prvem poskusu pri razmeroma visoki temperaturi ozračja učinkovala v vseh dozah in da bi pri takih pogojih zadostovalo 5—10 g na panj.

Pri uporabi folbeks lističev in tobačnega dima so bile čebele močno nemirne, na lepenki pa nismo našli nobene uši, čeprav smo vključili v poskus skupno 8 družin.

Pri uporabi terpentinovem olju ožetih krp je bilo v enem panju 50, v drugem 50 % čebel mrtvih, ostale so pa zapustile satje, sedele na stenah panja, pod pokrovom in zunaj panjev.

Ker je terpentinsvo olje delovalo premočno, smo drugič na razna mesta podložene krpe kanili po nekaj kapljic. Na papirju nismo našli mrtvih krplic ne prvič ne drugič. Tudi ni delovala smrekova smola, ki smo jo nasuli na dnu osmih naklad.

Lahko trdimo, da sta pri zatiranju krplic najbolj učinkovita kafa in naftalin v dozah od 5—20 g. Pri višjih temperaturah ozračja zadostujejo nižje doze, pri ohlaiditvah višje.

Po krplicah so napadene prav tako živalne kot šibke družine. Svarimo pred uporabo terpentinsvega olja. Tobačni dim, folbeks lističi in smrekova smola v naših poskusih niso delovali, čeprav smo uporabljali navedena sredstva v družinah, v katerih smo prej našli krplice.

V 6. številki Slovenskega čebelarja 1964 smo na strani 161 priobčili Kehrlejev članek »Nekaj ekonomskih pogledov na križno vzrejo«. V njem smo objavili tri slike in dve risbi, pod njimi pa smo pozabili navesti ime njihovega avtorja. Ker bi utegnil bralec misliti, da je napravil slike Adam Kehrle, nas je Angleški čebelarski znanstveni inštitut naprosil, da bi pod slikami navedli ime avtorja in list, iz katerega smo jih vzeli. Uredništvo Slovenskega čebelarja to prav rado stori in se za napako opravičuje. Avtor slik in risb je dr. Gary, slike pa smo vzeli iz angleške znanstvene čebelarske revije *Bee World*, Vol. 44, No 3, Page 107—110.

JESENSKA OPRAVILA PRED ZAZIMLJENJEM

EDI SENEGACNIK

Jesenska paša je pri kraju. Če je bila količkaj ugodna, so nabrale čebele zimsko zalogo. Ob slabi paši pa je skrbni čebelar ves avgust pital na zalogo in zalogo tako, kot smo v našem listu že večkrat svetovali. Zato so postale družine močne in zdaj v začetku septembra je zaleženih kar šest ali sedem satov, nad zalogo pa se belijo venci dodane hrane. Iz zaleženih satov se bodo kmalu izvalile mlade čebele. Prav te bodo preživele zimo in odločilno vplivale na moč čebelje družine pozimi, zlasti pa spomladi. Od teh mladih čebel, ki so se porajale avgusta in septembra, je odvisen obstoj vse čebelje družine.

Če je treba kdajkoli pregledati čebeljo družino, potem velja to predvsem sedaj v jeseni. Od vestnosti in temeljitosti tega opravila je odvisno, kako bodo čebele prezimovale in tudi prezimile.

Ko smo pripeljali čebele domov s paše, počakamo še nekaj dni, da se dobro ulete, potem pa jih začnemo pregledovati. Navadno se zgodi to v drugi polovici septembra, ko so dnevi še topli in sončni. Tokrat se prav nič ne obotavljajmo in ne premišljujmo, kako bi si olajšali in prihranili delo! Ta pregled mora biti zares temeljit. Vse sate zložimo na kozico in vsakega natančno pregledajmo. Takoj bomo opazili, koliko je še zalege in tudi kakšna je. Če je lepo pokrita, ravna in brez vdrtih pokrovcev, potem je zdrava. Ne pozabimo ob vsakem pregledu tudi na zdravstvene mere. Zlasti prevaževalci lahko marsikaj dožive, posebno tam, kjer je nakopičenih več sto panjev na enem samem kraju. Obenem z zalogo pregledamo tudi zalogo medu nad njo in s težkanjem presodimo, koliko jo je. Nekateri čebelarji sate s čebelami in s kozico stehajo. Pomnimo, da mora imeti dobra družina do srede aprila najmanj 12 kg hrane. Čebele v močni družini tehtajo najmanj kilogram in pol, mlado satje pa najmanj štiri kilograme. Vse skupaj mora tehtati brez kozice najmanj 18 kg, pri dobrih družinah pa le pustimo še kak kilogram več. Prav nič ne bo škodovalo, če tehta satovje s čebelami in zimsko zalogo 20 kg. Ob taki zalogi bodo čebele dobro prezimile ter žive in zdrave dočakale pomladi. Stare sate smo že pri prestavljanju premestili v medišče. Če najdemo še kakega v plodišču, ga zamenjajmo. Sedaj je najlepša priložnost za to. Če je na satju dovolj mladih čebel, ki ga do kraja pokrivajo, in je v panju še pokrita zalega, ki se bo v kratkem povalila, bodimo glede moči čebelje družine brez skrbi. Mlade čebele se bodo uspešno upirale zimi in njenim nevšečnostim, saj so spočite, neizčrpane, najedle so se cvetnega prahu, zaradi katerega bodo zdrave in odpornejše proti mrazu in boleznim. Prav zaradi cvetnega prahu in zaradi dejstva, da mlade čebele ne krmijo jeseni zalege, postanejo dolgožive, saj živé več kot šest mesecev.

Zdaj pregledajmo še, kaj je z matico. Če je mlada in rodovitna, jo bomo seveda pustili. Zaznamujmo jo, če je doslej še nismo. Starejše matice, ki smo jim doslej prizanašali, brezpogojno zamenjajmo. Take prav rada pobere zima. Glede dodajanja matice zdaj pač ni nobenih težav, saj je v panju samo pokrita zalega. Pri zamenjavi matice ne bodimo sentimentalni. Če smo opazili

med letom, da nam katerakoli že peša, jo kar zamenjajmo, saj imamo v prašilčkah in rezervnih družinicah dovolj letošnjih matic.

Posebno skrbno preglejmo rezervne družine in štirisatne prašilčke. Ti morajo imeti obilo mladih čebel in tudi dovolj zaloge. Štirisatni prašilček mora imeti vsaj šest kilogramov hrane. Pazimo nanje, da jih v brezpašnem jesenskem času ne izropajo sosednji panji. Če so dovolj močni, se nam tega ni treba bati. Štirisatni prašilčki prav dobro prezimujejo, če jih stisnemo skupaj po štiri. Tako zavzemajo prostor ravno za enega žnideršiča. Postavimo jih potem v srednjo vrsto med druge panje, ki jih pozimi grejejo. Na to pomislimo, še preden prepeljemo čebele domov. Nekateri prezimujejo posamezne štirisatne prašilčke kar v praznih žnideršičih. Z vseh strani jih toplo odenejo s papirjem, lesno volno ali otavo. Pri žnideršiču pa odstranijo ameriško žrelo.

Zdaj imamo vse sate na kozici in prav lahko ocenimo moč čebelje družine. Če ne zasedajo čebele vseh satov, potem pridružimo družini kako šibkejšo, ki bi sama ne prezimila. Lahko pa take družine tudi zožimo. Pazimo pa pri tem, da bodo imele na preostalih satih dovolj zimske zaloge. Zdaj preglejmo še notranjost panja. Porežimo vse prizidke in zadelajmo reže in špranje, ki so morda nastale med letom. Če prezimujemo v medišču, nadomestimo matično rešetko z lesenitno ploščo enake mere, ki ima spredaj izrezano žrelo za prehod čebel. Sicer pa odmaknemo lahko matično rešetko za kak prst od čelne strani panja, v odprtino pa potisnemo zagozdo, da se ne bi rešetka pri poznejšem dodajanju slamnice spet vrnila na staro mesto in zaprla pot čebelam. Nekateri čebelarji pa rešetke samo odkrijejo.

Dodatno bomo krmili kar takoj, dokler je še toplo. Zapomnimo si, da mora biti vsa zimska zaloga v panjih do konca septembra. Na 10 kg sladkorja dodamo 6,5 l vode. To razmerje se je pokazalo kot najboljše. Pri obilnejšem krmljenju odstranimo za kak dan sate iz medišča, da nam znosijo čebele klajo v zimsko gnezdo in ne v medišče. Z nosemakom smo zdravili čebele že v brezpašni julijski dobi, zdaj pozimi bi nosemak čebelam samo škodoval, če bi ga uživale v sladkorni raztopini. Pokojni Gontarski priporoča namreč krmljenje v zgodnji jeseni. Če bi ga hoteli krmili med zimsko zalogo, ga moramo dodati prvim obrokom. Ta del zimske zaloge bodo čebele spravile v satovje in ga šele nazadnje použile, torej šele ob koncu zime, ko ga zlasti obolele čebele res nujno potrebujejo. Škodljivo pa bi bilo, če bi dobila čebelja družina nosemak v celotni količini dodane zimske zaloge. Če slutimo, da je ostalo v plodišču še kaj hojevega, smrekovega, kostanjevega medu, ga poberimo in nadomestimo s sladkorjem. Manjše količine pa lahko pustimo na drugi strani gnezda.

Šibkejših družin sploh ne bomo prezimovali. Združimo jih in jim pustimo mlado matico. Bolje je imeti spomladi eno močno družino ko pa nobene. Panjev zdaj še ne bomo odevali. Če smo jih krmili, naj se njihova notranjost dobro presuši, kar je zelo važno za prezimovanje. Ob toplih dneh odprimo vratca panjev za kako uro. V tem času skrbno pazimo, da ne pride do ropanja. To se jeseni prav rado dogaja, zlasti tam, kjer imamo v bližini še druge čebele. Šele po prvi slani bomo potisnili za okenca polo časopisnega papirja. Zapažili jih bomo šele pozneje. O tem pa drugič.

MOJ NAČIN ČEBELARJENJA — PODLAGA MOJIH ČEBELARSKIH USPEHOV

ADAM KEHRLE, PREVEDEL V. BENEDIČIĆ

(Nadaljevanje)

Ukrepi za razvoj čebeljih družin

Pri splošni zamenjavi matic dobita približno dve tretjini družin mlade matice. Najboljše dveletne matice ostanejo začasno pri svojih družinah. Od teh razdamo najbolj izbrane v začetku maja inštitutom, društvom in praktičnim čebelarjem za vzrejne namene.

Po izenačenju družin konec marca zasedajo družine navadno sedem Dandantovih satov. Povprečna moč družin je odvisna bolj ali manj od pašnih razmer na jesenski resi v pretekli jeseni. V letih, ko paša popolnoma odpove, kar se zgodi tu pa tam, je to lahko usodno za družine. Tako je bilo leta 1947, ko so družine-medarice po izenačenju zasedale komaj štiri sate. Skrajna moč družine pa po tem času ni zaželenena. Pri nas ni pomembne zgodnje paše. Srednje močna družina se v splošnem najboljše razvije in okrepi o pravem času. Vsak izkušen čebelar ve, da se narejenec iz prejšnjega leta često bolje razvije in daje veliko boljše donose kakor družina, ki je v zgodnji pomladi premočna. Samo ob sebi je razumljivo, da je stvar popolnoma drugačna tam, kjer vabi izdatna zgodnja pomladanska paša. V Angliji pač ni nobene pokrajine z izredno zgodnjo pašo. V jugozahodnem Devonu pride v poštev samo razvojna paša na črnem in belem trnu, javoru in jablanah. Koščičastega sadja kakor tudi hrušk pri nas ni. Javor in beli trn sta brez dvoma naša najizdatnejša vira zgodnje paše, ki pa često odpovesta.

Po izenačenju in zamenjavi matic pustimo družine v miru približno do srede aprila. Do takrat so družine zožene. Če medtem ni bilo preslabo vreme, mora dobiti vsaka družina najmanj po tri sate in deset dni kasneje še enega. Povečanje plodišča sledi polagoma, dokler nima vsaka družina konec maja ali začetek junija v plodišču vseh dvanajst satov. Vsaka čebelja družina mora izdelati na leto najmanj tri satnice. Dodamo jih vedno ob kraju gnezda poleg ločilne deske ali zunanje stene na drugi strani. Nobene družine ne slimo: širjenje gnezda mora slediti na lastni pritisk družine. Vmesno dodajanje satov pride pri nas komaj v poštev, samo izjemoma in samo prehodno. V poštev tudi ne pride zagrabitve gnezda plodišča ali razširjenje zalege, kakor so nekdaj delali v Angliji. Dejansko se je angleški čebelar pred 40 do 50 leti močno opiral na nasilne posege te vrste. Takratni čebelarji so imeli tudi posebno orodje, da so okraspali pokriti med v plodišču in s tem pospeševali razvoj družin. Takrat so se zanašali na najčudovitejše posege vseh vrst. Tega jaz nisem delal. Na ta način so napravili brez dvoma mnogo zla, pri tem pa so imeli težko kako korist, ki naj bi se pokazala v večjem donosu. To pa je vendar odločilno, sicer bi morala današnjim poklicnim čebelarjem slaba presti, kajti nihče se pri nas ne zanese na take skrajne posege, da bi pospešil razvoj družin. Tudi nisem še nikoli slišal, da bi kak športni ali mali čebelar dosegel s takimi ukrepi večji povprečni donos kakor poklicni čebelar. To

ostane odločilno vprašanje pri vsakem posegu, vsaj pri gospodarsko mislečem čebelarju. Brez dvoma taki posegi marsikoga zelo zabavajo, toda kaka bistvena korist ostane pač vedno dvojnjljiva.

Pravkar sem poudaril, da pride pri nas vmesno dodajanje satov samo izjemoma v poštev in še to pravzaprav samo pri dodajanju satnic. Praviloma se dodajajo vse satnice ob zunanji strani gnezda. Tam se lahko dodajajo v poljubnem času, tudi če ni nobene paše, ne da bi bil s tem moten razvoj, in brez vsake škode za satnice. Vsakdo ve, kaj se zgodi s satnicami, če jih dodaš med zalego, ko ni paše. Velik čebelar ne more vsem svojim družinam dodati satnic ob najugodnejšem času; dodati jih mora, ko se mu nudi priložnost, zato jih postavi potem ob zunanji strani gnezda. Tam jih čebele lahko zasedejo in izdelajo, kadar se jim zljubi. Na tem mestu jih vsaj naše čebele najlepše izdelajo. Vsekakor je dejansko stanje drugačno, kadar gre za določene bastarde, ki pokvarijo satnice ob zunanji strani gnezda, s tem da izdelajo prekomerno preveč trotovine. Če jih pa dodamo med zaleženo satje, jih odlično izdelajo. Vendar jih prestavimo takoj na zunanjo stran, brž ko so izdelane, kar nam vsekakor povzroča veliko posebnega dela. Je pa to edini izhod pri določenih bastardih.

Glede na to, kar sem povedal, bo že marsikdo domneval, da pri nas ne igra dražilno krmljenje nobene vloge. To je tudi v resnici tako. Nekoč so pri nas mislili, da je spomladansko dražilno krmljenje neizogibno potreben ukrep. Tudi smo zgodaj začeli s krmljenjem. Vsaka družina je dobila za božič zabojček posebne vrste sladkornega testa »Candy«. Naknadno smo dodali 1 ali 2 funta do konca februarja. Nato smo pokladali vsak večer toplo sladkorno raztopino v majhnih količinah. Tudi jaz sem nekoč opravljal ta dragi šport. Razumljivo, da tega že dolgo ne delam več. Danes pride krmljenje v poštev le, če je nujno potrebno. Krmim zares vedno nerad. Krmljenje v aprilu in maju povzroča vedno čezmerno graditev trotovine in vzrejo trotoev. Krmljenje junija in julija lahko povzroča zelo neljubo rojenje. Toda tu pa tam je treba krmiti, če je sila, kljub vsej škodljivosti. So tudi taka leta, v katerih je treba krmiti od rane pomladi do jeseni, da obdržimo čebele pri življenju. V letih 1936, 1946 in 1956 je bila pri nas tako huda stiska. Če pa je treba krmiti, potem ne dajemo nikoli manj kot 5 do 6 litrov naenkrat. Tako je prihranjenega mnogo časa in uspeh krmljenja je gospodarsko ugodnejši. Gostota raztopine ostane vedno enaka: trije deli sladkorja, dva dela vode.

Priprava za krmljenje

Ne bilo bi prav, ko ne bi omenil naše posebne priprave za krmljenje, ker ima bistven vpliv na naš način čebelarjenja. Nobena druga priprava, ki sem jo vpeljal jaz, nam pač ni prihranila več dela in časa kakor ta. Naš način čebelarjenja bi bil brez nje komaj izvedljiv.

Pred letom 1917 smo krmili, če je bilo potrebno, s sladkornim »Candy« testom, ki je bilo takrat v splošni uporabi. Ta način krmljenja je pač, kolikor jih je, najdražji. Leta 1917 sem vpeljal krmljenje v dozah, po ameriškem zgledu in kakor so nedavno tu propagirali. Za ta namen sem uporabljal doze za med, ki drže 28 funtov. To krmljenje z dozami je bilo gotovo velik napredek proti vsem načinom krmljenja, ki so bili takrat v rabi. Ima pa vendar nekatere

slabe strani. Da so doze zavarovane, jih je treba dati v prazno medišče, kar v našem primeru ni bilo izvedljivo. Pri hitrem dviganju temperature zgodaj zjutraj obstaja nevarnost, da steče en del sladkorne raztopine na čebele v plodišču. Tudi zadnja polovica litra raztopine steče navadno na družino. Če pa nastane zaradi rje tudi najmanjša luknjica v dozi, steče vsa vsebina. Če se uporabljajo v ta namen pločevinaste doze, hitro zarjavijo.

Ta način krmiljenja se mi je zameril jeseni leta 1952, ko so se po neki viharni noči znašle doze in panjski pokrovi povsod, samo ne na pravem mestu. Posledica tega je bilo *leseno krmilno korito*. Ta priprava je prav tako velika kakor plodišče, le da je visoka samo 5,5 cm in drži šest litrov sladkorne raztopine. Nastavi se neposredno na plodišče in ga zgoraj zapira plodiščni pokrov. V originalu je nameščena priprava za dražilno kakor tudi za hitro krmiljenje. Prva se le redko uporablja. Čiščenje korita opravijo čebele. To krmilno korito se je izkazalo zlasti na plemenilni postaji, obneslo se je tudi kot idealna rešitev serije problemov, ki so se zdeli do takrat neizogibni, tedaj pa jih je ta priprava rešila na najenostavnejši način.

Do vpeljave krmilnega aparata smo krmili vedno toplo, kar je zahtevalo zopet mnogo dela in časa. Poleg tega ima toplo krmiljenje precej slabih strani, ki jih takrat še nisem docela poznal; hladno krmiljenje pa ima velike prednosti, ne glede na prihranek goriva, dela in časa. Način pripravljjanja raztopine ne bi mogel biti enostavnejši. Sladkorno sipo raztopimo v hladni vodi. V ta namen uporabimo odprto posodo, ki drži približno eno in pol tone sladkorne raztopine. Najprej natočimo v posodo določeno količino vode, potem vsujemo v vodo ustrezno število stotov sladkorja, po vsakem dodanem stotu mešamo. Potem ko je vsa količina sladkorja v posodi, vso maso 15 minut nalahno mešamo. Sladkorna raztopina je potem še motna, toda vendar pripravljena za takojšnje krmiljenje. Da se raztopina popolnoma izčisti, je potrebno še eno uro. Mi pa tako dolgo ne čakamo. Za pripravljanje ene in pol tone sladkorne raztopine potrebujemo pol ure. Raztopino črpamo s črpalko za med na motorni pogon v sod, ki ga imamo na vozilu za dostavljanje, s katerim ga prepeljemo k čebeljim stojiščem. Ko pridemo tja, jo natočimo v škropilnice in z njimi napolnimo krmilna korita. V dvanajstih urah se navzame raztopina topline panja. Pri hladnem krmiljenju v tem krmilnem koritu ne nastane nobeno ropanje. Brez pomislekov lahko krmimo v vsakem dnevnem času. Vsa priprava je tako izvrstna in prihrani toliko časa, da lahko dve osebi brez truda nakrmita v enem dnevu 520 družin, vključno s pripravljanjem sladkorne raztopine in z razvažanjem na zunanja stojišča, ki so oddaljena do 15 km.

Krmiljenje s sladkorjem je v sodobnem čebelarstvu brez dvoma zlo, toda zlo, ki je povsem neizogibno vsaj v deželah z nestalnim vremenom, kakor ga imamo v Angliji. Torej je ustrezna naprava za pripravljanje sladkorne raztopine in za krmiljenje važna obratovalno-tehnična zadeva.

Naklade — obnova satja

Sredi maja, ko cvete sadno drevje, dobijo naše družine prvo naklado — torej prej, preden zasedajo polno število satov v plodišču. Če bi čakali z naklado tako dolgo, da bi družine potrebovale vseh dvanajst satov, bi se pojavilo rojilno razpoloženje še pred koncem maja. Če pa dodamo naklado, brž ko

zasedejo družine devet satov, napreduje razvoj brez vsake prekinitve. Uporabljam o matične rešetke iz žice, posebno močne konstrukcije. Več let nismo uporabljali nobenih rešetk, toda pokazalo se je, da so bile slabe strani večje kakor koristi, ki smo jih tako imeli.

Obnova satja. Kakor sem že omenil, *mora vsaka družina izdelati v plodišču na leto najmanj tri satnice.* Prva naklada mora imeti, če je le mogoče, nekaj izdelanih satov, sicer pa samo satnice. Naše družine morajo vsako leto nujno mnogo graditi.

Prepričan sem, da je obnova satja v plodišču neobhodno potreben previdnostni ukrep za preprečevanje čebeljih bolezní. Dejansko vemo, da je uspešno iztrebljanje bolezní čebelje zalege kakor tudi nose mavosti možno samo na ta način. Brez dvoma je idealno, če se satje popolnoma obnovi vsaka štiri leta, kakor smo nekđaj tudi delali. Kakor hitro so dosegle družine svojo največjo moč, torej okoli konca junija, malo pred glavno pašo, smo vsako leto preselili 80 družin v sterilizirane panje, opremljene s satnicami, teden kasneje smo pa dodali eno naklado. Zalego z zadostnim številom čebel smo dajali v stran in kakor hitro se je polegla, smo jo vrnili družinam. Ta postopek je komaj zaznavno vplival na donos na beli detelji. Vsekakor pa se je to opazilo pri paši na jesenski resi in to v taki meri, da se je v našem primeru pokazala popolna obnova kot negospodarska kljub siceršnjim koristim. Tako smo bili prisiljeni h kompromisu, kakor sem že omenil. Trije najstarejši sati pridejo konec junija na zunanjo stran gnezda. Od teh odstranimo dva pred prevozom na pašo na jesensko reso, tretjega pa naslednjo pomlad. Poseg in nova ureditev plodišča konec junija, kar je povezano s tem načinom obnove satja, imata često neljube posledice. Prenašanje starih satov in zmešnjava, ki nastane zaradi tega, povzročata često zastoj in silita k rojenju.

Nadaljevanje

Ameriški čebelar slovenskega rodu Nicholson pri svojih čebelah

DVOJNI JUBILEJ FRANCA ŠKOBERNETA

J. C.

Letos praznuje čebelar Franc Škoberne iz Goričice pri Šentjurju dvojni jubilej, in sicer 80-letnico rojstva in 60-letnico čebelarjenja. Res lepa jubileja, ki ju dožive le redki čebelarji. Malokdo je v jeseni svojega življenja tako duševno svež in sprejemljiv za vsako novo napredno stvar. Ko je začel čebelariti, ni prenehal po prvih neuspehih, ki jih je imel tudi on kot skoro vsak začetnik. Kmalu je premagal začetniške težave in se vedno strokovno izpopolnjeval, tako da si je nabral bogatega znanja. Vsako napredno stvar je uvedel v svoje čebelarjenje in tako si je kmalu postavil velik čebelnjak in ga napolnil. Vedno je bil čebelar-idealista. V čebelarjenju ni iskal dobička, zanj je bilo največje zadovoljstvo, če je imel vse lepo urejeno, družine razvite, močne. Koliko uric je presedel v svojem vrtu in z zadovoljstvom opazoval svoje pridne čebelice. Danes, ko ga že zapuščajo telesne moči, še vedno čebelari s 25 panji. Še vedno ga lahko vidimo vsak dan pred čebelnjakom, kjer z vso ljubeznijo opazuje svoje ljubljenske.

Že ob začetku svojega čebelarjenja je spoznal, da brez organizacije ne bo šlo. Zato je bil med prvimi ustanovitelji takratnega čebelarskega društva v Šentjurju, ki se je pozneje preimenovalo v čebelarsko družino. Večkrat je bil tudi odbornik, saj je bil zelo sposoben organizator. Kot nesebičen človek in čebelar je vedno rad pomagal začetnikom z besedo pa tudi z dejanji.

Nad pol stoletja je vzpodbujal mlade čebelarje, vzgajal nov čebelarski rod v Šentjurju. Marsikak velik čebelar je bil prav njegov učenec. Vselej

se lahko z zaupanjem obračamo k njemu po nasvet. Še vedno prav rad in prijetno pripoveduje o svojih izkušnjah, ki si jih je nabral v svojem 60-letnem čebelarjenju.

Kot dober čebelar in iskren prijatelj je zelo priljubljen in spoštovan ne samo med šentjurskimi, temveč tudi med čebelarji širše okolice. Šentjurska družina je dne 24. maja 1964 priredila na njegovem domu proslavo. Zbralo se je okoli 200 čebelarjev in njihovih svojcev, da bi zaželeli slavljenecu vse dobro za njegov dvojni jubilej.

Ob tej priložnosti mu je tajnik društva Celje tov. Jakob Kresnik podelil diplomu za njegove zasluge v čebelarstvu. Predsednik družine Šentjur tov. Janez Poštrak pa ga je v imenu šentjurskih čebelarjev pozdravil in mu podaril praktično darilo. V imenu pionirjev, članov čebelarskega krožka, pa ga je pozdravila Marica Senegačnik in mu izročila šopek cvetja, moški zbor iz Šentjurja pa mu je zapel dve najljubši pesmi. Slavljenec se je vsakomur posebej zahvalil, pionirjem pa je še posebej poudaril, naj bodo vedno vztrajni in naj ne obupajo pri prvem neuspehu.

V imenu šentjurskih čebelarjev slavljenecu še enkrat vse najboljše!

Zepek v Liki letos spet vabi. Naši čebelarji nestrpno čakajo poročil o medenju, saj je letos lepo zelen in tudi dežja je bilo dovolj. Na sliki skladanica panjev slovenskih čebelarjev

XX. mednarodni čebelarški kongres Apimondije bo prihodnje leto v Romuniji, in sicer v Bukarešti od 26. do 31. avgusta. Zveza je že prejela vabilo s prošnjo, da bi objavila ves kongresni program. To bomo storili v prihodnji številki. Prepričani smo, da se bodo tega kongresa udeležili tudi slovenski čebelarji. Ker za LR Romunijo niso potrebni več vizumi, bo potovanje tem lažje.

Glavni odbor Apimondije je že sestavil nova kongresna pravila, nov statut in tudi nov odbor.

Med častnimi člani Apimondije so: R. H. Barnes (Anglija), M. Estremera Cabezas (Spanija), O. Morgenthaler (Švica), L. R. J. Van Rappard (Holandija), B. Schwartzhansen (Danska), J. Svoboda (Čehoslovaška).

2. Začasni izvršni odbor: R. Banker (ZDA), R. Borneck (Francija), F. Brückner (Avstrija), S. Cannamela (Italija), A. Hansson (Svedska), V. Harnaj (Romunija), J. N. Tennent (Skotska), R. Zivanovič (Jugoslavija).

3. Nadzorni odbor: K. Kuurma (Finska), A. Kocsis (Madžarska), Namestnika S. G. Shende (Indija), A. Ben — Nerial (Izrael). Posamezne sekcije so tele:

a) Sekcija za biologijo čebel: V. Filipović (Jugoslavija), J. Jordan (Avstrija), M. Lindauer (Zvezna republika Nemčija), J. Louveaux (Francija), J. Woyke (Poljska).

b) Sekcija za čebelarstvo botaniko: I. Barac (Romunija), N. M. Gluškov (ZSSR), E. Lisy (Čehoslovaška), R. Lunder (Norveška), A. Maurizio (Švica).

c) Sekcija za patologijo čebel: C. C. Butler (Anglija), G. Giordani (Italija), V. I. Poltev (SSSR), M. Rousseau (Francija), A. Toskov (Bolgarija).

d) Sekcija za čebelarstvo ekonomijo: E. E. Crane (Anglija), J. Evenius (Zvezna republika Nemčija), J. I. Hambleton (ZDA), E. Leysen (Belgija), J. Puhl (Luksemburg).

e) Sekcija za čebelarstvo tehnologijo in pribor: P. Horguelin (Francija), H. Root (ZDA), G. Sellianakis (Grčija), G. F. Townsend (Canada), A. G. De Vinuesa (Spanija).

Nova knjiga prof. dr. Goetzeja. Te dni je izšla knjiga »Die Honigbiene in natürlicher und künstlicher Zuchttauselese« — (Čebela v naravni in umetni plemenski odbiri). Ta knjiga je življenjsko delo prof. dr. Goetzeja, ki je dolgo vrsto let znanstveno odbiral čebelje roduve. Njegovo delo ne poznajo samo v Nemčiji, ampak po vsem svetu. Knjigo je izdala knjigarna Paul Parey v Hamburgu. Čebelarji jo lahko nabavijo preko Jugoslovanske knjige Beograd. Knez Mihajlova 6. Delo prof. dr. Goetzeja bo seznanilo ne samo znanstvene delavce, ampak tudi vzrejevalce matic in čebelarje sploh s pomembnimi rezultati in jim pokazalo popolnoma nove vidike plemenske odbire čebel. Bralec bo lahko spoznal tudi posebne metode, ki so jih uporabljali na čebelarstem inštitutu univerze v Bonnu, katerega vodja je prof. dr. Goetze.

Naša Zveza bo sprejemala naročila za to knjigo do konca septembra.

Cudež v čebelnjaku. Nekemu čebelarju je družina prelegla in je zato v razvoju zaostala. Čebelarju je sedaj šlo za to, da popravi zamudo, če naj se družina okrepi in da še nekaj pridelka. Umešal je kokošji beljak, brez rumenjaka, s sladkorjem ter ga v steklenem pokrovčku porinil pod družino. Po treh dneh je to naredil še enkrat. Razen tega je dodal 100 do 200 g krmilnega testa z beljakom. Po nadaljnjih devetih dneh je družina, ki prej ni imela nič zaloge in tudi skoro nič zaloge, pokazala tale uspeh: tri polne sate medu je čebelar lahko odvel iz medišča, v plodišču pa je bilo devet satov polnih zaloge in tudi jajčec.

Rheinische Bienenzeitung 1965

S. R.

Ali umre čebela, ko piči? V internacijskem taborišču Dachau je bilo nekaj internirancev revmatičnih. Na neki groblji je rasel osat. Zapornik Frohn je nekaj čebel, ki so tam nabirale med, ujel za krila in jih nastavil bolnikom, da

so pičile in si pri tem izdrle zelo in strupni mehurček. Neredko so čebele neposredno za tem letele nazaj na osat ter nadaljevale z nabiranjem. Naslednji dan in v nadaljnjih dneh, ko se je zdravljenje nadaljevalo, je Frohn ujel nekaj nabiralk, ki niso imele več žela. Morale so ga torej vsaj 24 ur poprej izgubiti, pa so bile kljub temu prav tako marljive pri svojem delu kakor druge nepoškodovane čebele. Ker v taborišču ni bila dana možnost označevanja, Frohn, žal, ni mogel določiti točne časovne ugotovitve.

Die Biene 1965, S. R.

Kako prenaša čebelja zalega hlad. Večinoma so čebelarji prepričani, da je čebelja zalega zelo občutljiva za ohladiitev. Redki so, ki bi vzeli iz panja za daljši čas sat z nepokrito ali pokrito zalego. Ko pripravljajo vzrejno gradivo za sprejem v rednika, se ne morejo znebiti bojazni, da bi se ličinke lahko prehladile. Zato si upajo to delo opraviti le toplega dne ali gredo vrh tega v zakurjeno sobo in zavijejo vzrejni sat še v volneno blago.

Dr. Weiss je raziskoval, kako vpliva na mlade žrke ohladiitev pod normalno izven čebelje družine. Izkazalo se je, da so ostale do pol dneva stare ličinke skoro vse žive 24 ur v sobi pri 18°C do 24°C in 50 do 75 % relativne vlage, pa tudi v kleti pri 15 do 18°C in 85 % relativne vlage. Šele ko je kose satov z mladimi ličinkami shranil dva dni izven čebelje družine, se je nadalje razvijala, ko jih je vrnil v družino, pičila četrtnina ličink, po treh dneh pa ni ostala živa nobena ličinka. Podobno je bilo po njegovih prejšnjih raziskavah tudi z jajčeci, starimi en dan in pol do dveh dni in pol, le da so preživela, ko so bila dva in tri dni izven panja, še malo boljše kakor ličinke. To je vzrok, zakaj se prej ko slej za razpošiljanje vzrejnega gradiva uporabljajo jajčeca in ne žrke. Te pa lahko uporabljamo za hitro izmenjavo od čebelnjaka do čebelnjaka. Med transportom je treba gledati le na to, da se kos sata z žrkami ne trese preveč, ker bi sicer padle iz mlečka; hlad jim nič ne škodi. Prej bi jim mogla biti nevarna prevelika toplota, ker bi se žrke lahko posušile. Ni pa tako trpežna, kakor so žrke do enega dne, nepokrita zalega naslednje starosti.

Poleg mladih še nezabubljenih stadijev je predvsem starejša zalega od 14. dne dalje zelo odporna proti ohladiitvi. Vzdrži brez vsega en dan v sobi ali kleti. Vrnjena družini se poleže popolnoma neoporečno. Šele če je zalega dalje časa izven panja, se pojavi okrnolost na krilih, nogah ali rilčku. Ko je poleganje zalege že blizu, zopet manj škoduje daljša ohladiitev.

S pokrito zalego ojačujemo v čebelarški praksi družine in delamo roje. Poskusi so pokazali, da lahko zalego, starejšo kot 14 dni, brez vsega prenašamo od stojišča do stojišča brez čebel, ne da bi jo zavarovali pred ohladiitvijo.

Vzrejevalec hoče predvsem vedeti, kakšna je trajnost matičnikov pri navadni zunanji temperaturi. Navadno jih vzame iz rednika eden do dva dni, preden se poležejo, da jih prestavi v valilne matičnice. Tudi rojilni matičniki morajo ostati pogosto nekaj časa izven panja, preden jih vzrejevalec izkoristi za prašilčke, pa se pri neuspehu pogosto po krivem trdi, da so matice v matičnikih odmrle, ker so se prehladile. Dr. Weiss je matičnike raznih starosti tri ure shranil v sobi, kleti in tudi v hladilniku, pa so se matice nato normalno poleggle. Zdi se pa, da so matičniki nekoliko občutljivejši ob zabubljenju, približno 10. do 12. dan po jajčecu. Sicer pa lahko denemo matičnik mirno na stran, ga postavimo na glavo ali pa ga celo tresemo.

Po vseh teh izkušnjah ne mora čebelar s svojimi matičniki postopati preveč boječe, ni mu treba hiteti, delo naj opravi v miru. Sicer prenesejo matičniki časovno omejeno ohladiitev, ne pa trajno slabo klimo zalege, ki povzroča večino izgub.

Pri pregledu čebel na pasišču najdemo morda pri kaki posebno dobri družini rojilne matičnike. Vzemimo jih s seboj domov, tam jih spravimo v valilne matičnice in jih denimo v medišče močnega panja, ki ima tam tudi zalego. Ko se bodo matice poleggle, lahko z njimi naredimo prašilčke.

Toda čeprav je čebelja zalega proti ohladiitvi odpornejša, kakor so doslej domnevali, ne smemo tega nepremišljeno izrabljati, ker tvori družina, satovje z zalego in zalogami vred življenjsko enoto.

Po Imkerfreundu 1965/6, S. R.

ZAGORSKI ČEBELARJI SO ZBOROVALI

V nedeljo dne 24. maja je povabilo čebelarско društvo Zagorje svoje člane na sestanek v združni dom v Izlakah. Zbralo se je 27 čebelarjev.

Ob 9. uri je predsednik tov. Kolenc Lojze otvoril sestanek ter posebno pozdravil predavatelja tov. Senegačnika iz Ljubljane in precejšnje število mladih čebelarjev.

Na sestanku so se pogovorili o strokovnem izletu, ki ga bodo priredili v drugi polovici julija k čebelarju Dularju v Videm Krško. Zanj se je že na sestanku prijaviło več članov. Stirje čebelarji so se letos udeležili seminarjev za ugotavljanje čebeljih bolezni in tečaja za mikroskopiranje. Društvo je že nabavilo manjši mikroskop, sklenili pa so nabaviti še enega večjega, ki ga bo priskrbelo Zveza.

Društvo je letos »stih« praznovalo 45-letnico svojega obstoja. Ustanovni občni zbor je bil 30. III. 1919. Trije ustanovni člani so še danes zvesti svojim ljubljankam in so bili tudi na tem sestanku. Predsednik društva tov. Lojze Kolenc je bil iniciator za ustanovitev društva, ki mu je bil prva tri leta vzoren tajnik, nato pa predsednik vse do leta 1957. Leta 1962 je to mesto na željo vseh članov zopet prevzel. Člani so ga na nedeljskem sestanku soglasno predlagali za odlikovanje z redom Antona Janše II. stopnje.

Tov. Ivan Grabnar iz Kolovrata čebelarji že 45 let. Bil je že v prvem odboru društva ter potem ves čas delaven. Tov. Franc Severkar iz Brezij čebelarji že 60 let. Ustanovitve društva pred 45 leti je bil zelo vesel, saj je dobil mnogo strokovnih nasvetov in pomoči. Oba ustanovnika so člani predlagali za odlikovanje z redom Antona Janše III. stopnje.

Ob 10. uri so se zborovalci preselili v kino dvorano združnega doma, ki jo je napolnila mladina višjih razredov osemletke na Izlakah ter nekaj prijateljev čebelarstva.

Filmsko predavanje je imel tov. Senegačnik iz Ljubljane. V uvodnih besedah je prepričljivo podčrtal veliko korist, ki jo imamo od čebel pri opravevanju rastlin poleg medu, voska in matičnega mlečka. Lepo in razumljivo je pojasnjeval čebelarška filma, ki ju je predvajal. Po predvajanju filmov je namenil še nekaj vzpodbudnih besed učencem osemletke ter jim obljubil, da jih bo v jeseni obiskal na šoli pri delu v čebelarškem krožku, ki so ga ustanovili. Čebelarjem je dal tov. Senegačnik več praktičnih navodil za delo v čebelnjaku.

Ob zaključku je predsednik tov. Lojze Kolenc sporočil pionirjem iz Izlak, da jim bo društvo v prihodnjih dneh podarilo naseljen panj. Tako bodo v čebelarškem krožku lahko praktično pričeli z delom. Zaželel jim je kar največ uspehov.

Predavatelju tov. Senegačniku se je predsednik za vzorno predavanje pri srčno zahvalil z željo, da bi še prišel med zagorske čebelarje.

OBCNI ZBOR ČEBELARŠKEGA DRUŠTVA ZA MARIBOR IN OKOLICO

Letošnji občni zbor v Mariboru dne 19. aprila je bil v znamenju naših razmer, kajti odzvali se niso zastopniki KZ, KG in Agrokombinata. Tudi kmetijski referenti mestnih občin niso prišli. Za vse te čebelarstvo ni važno. Zvezo čebelarških društev v Ljubljani je zastopal tov. Valentin Benedičič. Občni zbor je bil sklepčen, 45 delegatov od 73 je zastopalo 20 družin od skupnih 27.

Občni zbor je počastil spomin umrlih članov, in sicer Franca Mlinariča iz Maribora, Pavleta Ferka iz Zgornje Kungote, Franca Kovačiča in Stefana Voharja iz Studencev-Peker, Maksa Dajčmana in Franca Beniča iz Maribora, Jožeta Repoluska iz Ruš, Franca Vanjhandla iz Velke in Jožeta Flisarja iz Jarenine.

Nato je izročil predsednik odlikovancem diplome, in sicer prof. Alojzu Struni, blagajniku društva, učitelju

Janku Fabiču, tajniku društva, Stefanu Pušauerju, odborniku družine Maribor, Ignacu Lamprehtu, tajniku družine Poljčane, ter članu Antonu Grosku.

V delovno predsedstvo smo izvolili Ivana Seška kot predsednika ter Stefana Pušauerja in Toneta Bratkoviča.

Poročilo predsednika: Preteklo leto, ki je bilo ugodno za čebele, se je dobro oddolžilo za škodo v katastrofalni zimi 1962/65. Število panjev se je namreč dvignilo na prejšnjo višino, škodo pa sta nadomestili akacijeva in gozdna paša. Podjetji Medeks in Agromel sta imeli dovolj dela za odkupom medu.

Upravni odbor je občutil pri svojem delu slabo povezanost čebelarjev v naši državi, kar je oviralo napredek v čebelarstvu. Ugotovil je, da prednjači Zveza čebelarskih društev z vzorno organizacijo in odličnim listom.

Pri 11 družinah ni bilo sej. Te družine niso zadovoljile svojih članov premalo so bile delavne. Čebelarske organizacije v državi zaostajajo. Strokovna lista »Pčelar« (Srbija) in »Pčelarstvo« (Hrvatska) ne izhajata več. (Zdaj spet izhajata. Op. ur.). Celo agilna Pčelarska zadruga v Osijeku se je s svojim glasilom zatekla pod okrilje Gospodarskega lista. Vse to so posledice tega, ker nimamo skupne zvezne čebelarske organizacije.

Predsednik je poročal potem o kmetijskih listih in o sedemletnem načrtu, kjer čebele sploh niso omenjene. Vse kmetijske organizacije omalovažujejo čebele, še bolj pa čebelarsko organizacijo.

Dotaknil se je predvidene regulacije reke Pesnice, kar bo spet poslabšalo čebeljo pašo v tem predelu. Pri tem bi lahko s primerno ureditvijo zemljišč poskrbeli tudi za čebele. V načrtu je tudi posaditev Meljskega hriba pri Mariboru s primernimi rastlinami. Prav gotovo bi bila skupna akcija čebelarske organizacije, vodne skupnosti, KZ, KG ter občinske skupščine uspešna.

Vloga društva iz leta 1962 na občino Maribor-Center, da se odlok o prodaji pomladnih cvetlic in vrbovih mačic spremi, še ni rešena.

Predsednik je opozoril na važnost čebelarskih krožkov po šolah in pohvalil delo le-teh pri družinah Jarenina in Stundenci-Pekre. Opisal je velik pomen statistike za čebelarstvo, posebno letos, ko

je bilo treba sestaviti sedemletni načrt. Tudi z zatiranjem čebeljih kužnih bolezni morajo biti seznanjeni vsi čebelarji. Zdravljenje čebel je pokazalo, kako važno je delo preglednikov pa tudi skupno delo društva in veterinarske službe.

Poročilo tajnika: Delovno območje obsega šest občin. Na njem je delovalo 26 čebelarskih družin s skupno 625 člani, naročniki lista. Na Pragerskem je nastala letos nova družina. Zima 1962/65 je precej znižala število naseljenih panjev. Člani so izgubili od 6960 panjev 1848, tj. 26,5 %, nečlani pa od 1821 panjev 629, tj. 34,5 %. Dobra paša, ki je sledila, je zopet pripomogla, da se je število panjev ponovno dvignilo na prvotno stanje. Vse to je spet opogumilo načrte čebelarje. Lani so bila predavanja pri osemih družinah. Družine so organizirale poučne izlete. Družinske čebele ima 11 družin. Od teh je imelo pet družin izredno lepe dohodke. Stiskalnice za vosek oziroma naprave za kuhanje vosčin ima 10 družin. Dan čebele je proslavilo osem družin. Občne zbornice so opravile vse družine v redu. Društvo vzdržuje dve stalni opazovalni postaji. Lani sta delovali tudi dve sezonski.

Zboljšanju čebelje paše pa v preteklem letu nismo posvetili zadostno skrb. Edino družina Rače je sadila vrbe. Vsaka družina bi morala zadolžiti osebo, ki bi vodila to akcijo, se zanimala za seme in pritegnila sodelavce. Prostorov za posaditev in setev je na kmetih dovolj, manjka le volje in pobude družinskega odbora. Posebno v povezavi s šolami bi bila stvar lahko uspešna. Na statistiko čebeljih panjev družine niso posebno pazile. Za uspešno delo so odboru podatki nujno potrebni. Doslej šest družin ni poslalo podatkov. Statistika nam kaže, da pada število čebelarjev, zato je potrebna večja skrb za čebelarski naraščaj. Povezava čebelarskih družin s pionirskimi organizacijami na šolah je bila le pri treh družinah. Za učence višjih razredov osnovnih šol je bilo predavanje »Zanimivosti iz življenja čebel«. Žal šole niso pokazale pravega razumevanja za to akcijo. Čebelarji bodo morali sami pridobivati mladino.

Seje upravnega odbora so bile vsak mesec, poleg teh pa še dve izredni. O zdravju čebel smo govorili na vsaki seji. Največ dela je imel odbor s sestavo sedemletnega načrta za čebelarstvo. Ka-

kor vsako leto je bil tudi letos tečaj za čebelarske preglednike, poleg tega pa še predavanje o čebelarskem kongresu v Pragi in o drugih važnih zadevah organizacije.

Gospodarski načrt smo v glavnem izvršili, ni pa bilo čebelarske razstave. Tudi ni bilo priložnosti, da bi vzpostavili potrebno povezavo med čebelarskimi društvi v okraju. Za ustanovitev družine v Jakobskem dolu smo pripravili vse potrebno.

Poročilo gospodarja: Razne probleme, ki so se pojavili, je reševal gospodarski odsek na desetih posebnih sejah ter tako pripravil snov za razpravo na sejah upravnega odbora. Odbor je med drugim razpravljal o poslovalnici, o kooperacijski pogodbi z Agromelom, o odkupu medu, o sedemletnem gospodarskem načrtu, o panjih itd. S podjetjem Agromel smo imeli v minulem poslovnem letu kooperacijsko pogodbo. Kooperantu smo posredovali 24.798 kg medu. Pri sestavi sedemletnega gospodarskega načrta smo upoštevali, da je čebela najvažnejši opraševalec rastlin. Nismo pa zastopali organizacije proizvajalcev medu, voska, matic, mlečka in vzreje matic. Zato smo upravičeni zahtevati od pristojnih občinskih skupščin dotacijo za zatiranje čebeljih bolezní, vzgojo kadra in drugo.

Vrednost blaga, knjižnice (225 vezanih knjig) skupno z gotovino in osnovnimi sredstvi znaša 4.244.928 din.

Bakteriološkemu zavodu v Ptujju smo poslali lani 1080 vzorcev mrtvih čebel, letos pa 1500.

Poročilo blagajnika: Ugodne pašne razmere lanskega leta se odražajo tudi v knjigovodskem poslovanju. Zaradi visokih cen potrebnih in precejšnjega prometa z medom je bil naš blagajniški promet v dohodkih 21.151.508 din. Približno tolikšni pa so bili tudi izdatki. Potrebnih smo prodali našim čebelarjem za din 1.225.000 din. Aktiva so dosegla vsoto 4.244.928 din, pasiva 5.652.501 din. Za knjige in revije smo izdali 127.646 din.

Sedemletni načrt je občni zbor po pojasnilu tov. Petra Močnika in Romana Blasina soglasno sprejel.

Razprava o poročilih se je nanašala predvsem na veliki pomen čebelarstva za kmetijstvo. Tov. Benedičič je opisal delegatom delo Zveze čebelarskih dru-

štev v tem smislu, omenil pa je tudi ustanovitev centralne čebelarske organizacije, kar je vse v prid čebelarstvu. Občni zbor je poudaril, kako važno je skrbeti za čebelarski naraščaj in delo med šolsko mladino. Tov. Franc Lobnik je sporočil, da so obnovili čebelarski krožek na SKŠ v Mariboru.

Na predlog predsednika nadzornega odbora tov. Romana Blasina so člani razrešili celotni upravni odbor ter izrekli pohvalo tovarišu Jožetu Hanjcu za požrtvovalno delo v poslovalnici.

Volitve: V upravni odbor so bili izvoljeni skoro vsi bivši člani, na novo pa še tov. Ivan Šeško iz Ruš, Anton Bratkovič iz Kamnice, Anton Prime iz Slovenske Bistrice. Tov. Franc Kirar je častni odbornik. V nadzornem odboru so Roman Blasín, Jože Hribar in Tone Lazar. Delegate za občni zbor Zveze je izvolil novi upravni odbor na prvi seji.

Gospodarski načrt in proračun: Tako načrt kakor proračun za leto 1964 so delegati sprejeli soglasno. Proračun znaša 594.000 din.

Predlogi in pritožbe: Sprejeti predlogi se nanašajo na regulacijo reke Pesnice in agrikulturne ukrepe, na odpravo nepravilnega škropljenja v škodo čebel po KZ in KG, na čebelarski zakon, na popust na železnici pri skupinskem potovanju članov in pri prevozu čebel na pašo, na breztrošarinski sladkor, na prodajo zaščitenega pomladanskega cvetja in vrbovih mačic, na znižanje zavarovalne premije za čebele ter na večjo delavnost družin.

Peter Močnik

ZA DOBRO VOLJO

To je zaleglo. Na občnem zboru nekoga čebelarskega društva delavni in prizadevni predsednik nikakor ni hotel več prevzeti funkcije. Odborniki, ki mu ves čas niso prav nič pomagali in so naložili vse breme samo na njegove rame, so po stari navadi spet objubljali svojo pomoč in sodelovanje. Predsednik pa ni in ni hotel iti na limanice. Naposled se je oglasil duhoviti čebelar Tine in dejal: »Janez, če ne boš več predsednik in čebelar, boš kmalu umrl. Tako se je zgodilo ranjkemu predsedniku Gregorju. Le še en mesec je živel, potem ko ni bil več predsednik!« In Janez je takoj popustil ter spet postal predsednik.

POROČILO ZA JULIJ

Prve dni julija je bilo lepo in sončno vreme, ki se je že 4. julija spremenilo in postalo hladno zaradi jugovzhodnih vetrov. Srednja dnevna temperatura je v prvi polovici prve dekade nihala med 14 in 20° C, kar je povzročilo deževno vreme.

Paša za čebele je bila v nekaterih krajih izdatna, posebno na smreki in hrastovi mani. Tudi hoja je v več krajih zamedila, vendar je zaradi pogoštega deževja medenje prenehalo.

V drugi dekadi se je toplota zraka na Primorskem in v nižinskih krajih Slovenije za nekaj stopinj dvignila. Postalo je topleje. Temperatura zraka pa je bila kljub temu za 0,2—0,8° C nižja kakor prejšnja leta. Smreka je še vedno medila, posebno v višinskih predelih. Čebele so tudi na otavi dobile dovolj za svoj razvoj.

V tretji dekadi je bila toplota zraka v nadpovprečju prejšnjih let. Na Primorskem je bila temperatura zraka med 23 in 25° C, v nižinskih krajih Slovenije pa med 18 in 20° C.

Paša za čebele na smreki, ki je letos izredno dolgo medila, je začela pojenjavati. Medenje hoje pa se ni razvilo v takem obsegu kakor druga leta. Čebele so imele še vedno malenkostno pašo na otavi. Čebelarji nestrpno pričakujejo, da bi s pet zamedil žepok v Liki.

Kraj opazovalnice	Donos ali poraba v			Skupno pridobil ali porabil dkg	Srednja mesečna toplota °C	Dnevi			Sončni sij v urah
	I.	II.	III.			izletni	deževni	s snežno otažo	
	mesečni tretjini dkg								
Breg—Tržič	+ 280	+ 140	+ 70	+ 360	+22,5	30	6	—	304
Dražgoše—Sk. Loka . . .	—	+ 10	+ 70	— 150	+16,2	30	10	—	262
Zerovnica—Postojna . . .	—	+ 10	—	— 210	+20,0	29	8	—	314
Rogatec	+ 90	+ 60	+ 150	+ 300	+19,0	28	5	—	231
Lovrenc na Pohorju . . .	+ 340	+ 140	—	+ 100	+18,4	22	8	—	249
Selnica ob Dravi	+ 265	+ 160	+ 90	+ 265	+24,0	28	3	—	237
Lovrenc na Drav. polju	+ 150	+ 405	+ 290	+ 755	+18,6	30	6	—	287
Cezanjevi—Ljutomer . . .	—	+ 530	+ 650	+1140	+18,8	29	10	—	145
Bučkovci—Videm ob Ščavnicah	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prosenjakovci—M. Sobota	+ 10	+ 290	+ 250	+ 540	+24,0	31	10	—	276
M. Polana—Lendava . . .	+ 35	— 130	+ 250	+ 300	+19,7	31	2	—	286
Svibnik—Črnomelj	+ 210	+ 10	+ 90	— 165	+22,0	27	7	—	272
Iška vas	+ 470	+ 720	+ 210	+1400	+18,5	27	10	—	246
Skofije pri Kopru	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pušča—Bistra	—	—	+ 170	+ 170	+18,2	31	10	—	329
Povpreček	—	—	—	+369,0	—	—	—	—	—

ZASTRUPITEV ČEBEL — POVRACILO SKODE

Čebelarstvo društvo Maribor nam je sporočilo:

Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor je letos 7. maja v bližini čebelnjaka, ki je last našega člana Antona Divjaka, škropilo v svojem parku hraste proti hrastovem zavijaču. Čebelarja Antona Divjaka o tem škropljenju niso obvestili, da bi zavaroval čebele. Zaradi tega je utrpel večjo škodo, ki jo je ocenila strokovna komisija čebelarstva družine Maribor na 74.240 dinarjev. V škodi sta zajeti dve umrli družini z zalogo, 14 čebeljih družin je oslabele za 42 %, pridelek medu je bil manjši za 64 kg, čebelar Divjak pa je moral porabiti še 32 kg sladkorja za krmljenje čebel, da so si opomogle. Poleg tega so nastali tudi stroški zaradi strokovne komisije, ki je pregledala čebele glede nevarnosti za boleznih čebelje zalege.

Posebna občinska komisija občine Maribor-Tezno, ki so jo sestavljali gozdarski in kmetijski inšpektor ter predsednik odeska za zatiranje čebeljih boleznih čebelarstva društva Maribor, je priznala škodo, ki jo je ocenila strokovna komisija čebelarstva družine Maribor. Tovarna avtomobilov Maribor je po cenitvenem zapisniku, ki ji ga je poslala občinska skupščina Maribor-Tezno, izplačala oškodovancu Antonu Divjaku vso ugotovljeno škodo.

Iz opisanega primera vidimo, koliko je vredna dobra čebelarstva organizacija za čebelarje. Ob tej priložnosti izrekamo čebelarstvu društvu Maribor tudi naše priznanje.

Uprava ZCDS

VZORCE SEMENSKE AJDE

smo na prošnjo prejeli od čebelarstevskih društev in družin Ljutomer, Grosuplje, Trebnje na Dolenjskem, Ptuj, Stoprce in od drugih. V imenu KPC Jable se za seme in podatke iskreno zahvaljujemo. Prvi del naše akcije se je torej kar uspešno zaključil. Po jesenski žetvi vas bomo obvestili o uspehu posameznih poskusov in prosili za sodelovanje v prihodnjem letu. K temu naprošamo že sedaj tiste čebelarstva organizacije, ki letos niso sodelovale.

Upam, da bomo prihodnje leto že lahko nudili po primernih cenah vsem zainteresentom preizkušeno semensko ajdo, ki

bo medila in rodila. Poskuse smo delali letos v Jablah pri Mengšu, v Ljubljani pod Rožnikom in v Biljah pri Gorici. V radijskih kmetijskih predavanjih in nasvetih bomo skušali objavljati tudi navodila o sejanju ajde in obvestila o paši na njej.

Uprava KPC Jable

SLADKOR ZA KRMLJENJE ČEBEL

Čebelarji nas neprestano sprašujejo, če bo letos cenejši denaturirani sladkor za zimsko krmljenje čebel že na voljo. Letos ga še ne bo, naša organizacija pa bo skupno z ostalimi jugoslovanskimi čebelarstvi organizacijami storila vse, da bi to vprašanje vendarle že enkrat rešili. Čebelarjem svetujemo, naj si nabavijo sladkor po grosistični ceni 211 dinarjev pri najbližjem trgovskem podjetju. Čebelarstva organizacije pa naj se s temi podjetji že preje dogovore, da posamezni čebelarji pri nakupu ne bodo imeli težav kot lani. Čebelje družine nakrmite pravočasno, na vsak način pa do konca septembra.

ČEBELARSKA DRUŠTVA IN DRUŽINE

prosimo, naj pobrano članarino nakažejo oziroma prinesejo Zvezi, v kolikor tega še niso storile.

Zveza ima v zalogi

stare letnike Slovenskega čebelarja, ki jih oddaja po znižani ceni, in sicer po:

	Din
nevezani letnik 1949	100
nevezane letnike 1950, 1951, 1953 in 1954	200
nevezana letnika 1956 in 1957	400
nevezana letnika 1961 in 1962	800
vezana letnika 1956 in 1957	800
vezana letnika 1961 in 1962	1200
in posamezne zvezke raznih letnikov za morebitno dopolnitev.	
Sodobno čebelarstvo I. del	2000
Sodobno čebelarstvo II. del	3500
razglednice panjskih končnic	50
serije 10 razglednic v originalnem ovitku po	500
načrte stalnih in zložljivih čebelnjakov	50

Pri večjem naročilu razglednic imajo organizacije in člani znaten popust.

Dalje dobite lahko pri Zvezi noseimak, folbeks, streptomycin, jajčni prah in posneto mleko v prahu.